

Advies betreffende de ESR-aanrekening van het afrekeningssaldo naar aanleiding van de definitieve vaststelling van de autonomiefactor als bedoeld in artikel 5/2 § 1, derde en vierde lid, van de bijzondere wet van 16 januari 1989 betreffende de financiering van de Gemeenschappen en de Gewesten.

De federale overheid heeft op 25 oktober 2017 het Instituut voor de Nationale Rekeningen (INR) om advies gevraagd over de ESR-verwerking met betrekking tot het ontwerp van koninklijk besluit tot vaststelling van de autonomiefactor als bedoeld in artikel 5/2 § 1, derde en vierde lid, van de bijzondere wet van 16 januari 1989 betreffende de financiering van de Gemeenschappen en de Gewesten.

In het kader van de uitbreiding van hun fiscale autonomie inzake personenbelasting ten gevolge de 6de staats hervorming kunnen de gewesten opcentiemen heffen op een deel van de personenbelasting. Deze gewestelijke opcentiemen worden berekend op de gereduceerde belasting Staat. Deze gereduceerde belasting Staat is de belasting Staat verminderd met een bedrag gelijk aan de belasting Staat vermenigvuldigd met de autonomiefactor. Voor de aanslagjaren 2015, 2016 en 2017 werd de autonomiefactor voorlopig vastgesteld op 25,990 pct.

Vanaf aanslagjaar 2018 wordt een definitieve autonomiefactor toegepast. Deze definitieve autonomiefactor wordt bepaald volgens een formule die is opgenomen in artikel 5/2 van de Bijzondere Financieringswet en die bij koninklijk besluit wordt vastgelegd na overleg in de Ministerraad en na overleg met de gewestregeringen. Het ontwerp van koninklijk besluit stelt de definitieve autonomiefactor vast op 24,957 pct. Dit ontwerp zou eind 2017 worden gepubliceerd en in werking treden op 1 januari 2018.

De definitieve bepaling van de autonomiefactor leidt er toe dat er een berekening gebeurt van een afrekeningssaldo volgens artikel 54 van de financieringswet. Dit afrekeningssaldo wordt vervolgens in mindering gebracht of toegevoegd aan bepaalde maandelijkse stortingen vanwege de federale overheid aan de gewesten en dit vanaf de tweede maand die volgt op de maand waarin de autonomiefactor definitief wordt vastgesteld, met dien verstande dat de verrekening op elk van de maandelijkse stortingen niet meer mag bedragen dan 2% van die maandelijkse stortingen. Gelet op de hoogte van het afrekeningssaldo zal de verrekening meerdere jaren in beslag nemen.

De federale overheid wenst het advies van het INR te kennen betreffende de aanrekening van het afrekeningssaldo naar aanleiding van de vaststelling van de nieuwe autonomie factor.

Advies van het INR

Het afrekeningssaldo dat voortvloeit uit dit ontwerp van koninklijk besluit wordt in het ESR beschouwd als een inkomstenoverdracht binnen overheden die worden geregistreerd op het moment dat deze volgens de geldende voorschriften dienen plaats te vinden (ESR paragraaf 4.119).

In de praktijk is een bedrag verschuldigd op het ogenblik dat aan twee voorwaarden is voldaan:

1. Er bestaat een onvoorwaardelijk recht op basis van een overheidsbeslissing (een wet, een akkoord,...).
2. Het bedrag is gekend.

Het INR is van oordeel dat de inwerkingtreding op 1 januari 2018 van het koninklijk besluit en de vastlegging van de definitieve autonomiefactor er toe leidt dat:

1. de verrekening van het afrekeningssaldo volgens de geldende voorschriften dient plaats te vinden en
2. het bedrag van het afrekeningssaldo hierdoor bovendien gekend is¹.

Het feit dat het afrekeningsbedrag in de praktijk zal worden afgehouden van bestaande maandelijkse stortingen door de federale overheid aan de gewesten en dit ten belope van maximaal 2 pct. van deze stortingen houdt niet in dat het afrekeningsbedrag niet verschuldigd zou zijn. De praktische verrekening regelt slechts een betalingskalender, het afrekeningsbedrag is immers reeds volledig verschuldigd op het ogenblik van de inwerkingtreding van het koninklijk besluit.

Het INR is daarom van oordeel dat het afrekeningssaldo in 2018 volledig in de rekeningen van de federale overheid en de gewesten dient te worden aangerekend. Eventuele uitstaande bedragen, bijvoorbeeld eind 2018, van het te betalen afrekeningssaldo worden in het ESR beschouwd als financiële verplichtingen van de categorie "overige transitorische posten"².

24/11/2017

¹ Het afrekeningssaldo wordt nog herzien op basis van inflatie 2017, gekend in januari 2018, en de bbp-groei in 2017 zoals die zal zijn in de economische begroting in februari 2018.

² ESR 5.230 *Handelskredieten en transitorische posten zijn financiële activa en passiva die ontstaan als tegenboekingen van transacties indien er sprake is van een tijdsverschil tussen deze transacties en de daarmee samenhangende betalingen*. Het INR gaat er van uit dat de opzet van het systeem niet was dat de federale overheid een lening zou verstrekken aan de gewesten. Dit blijkt uit het feit dat de impact van het afrekeningssaldo zowel positief als negatief kon zijn voor de federale overheid.